

7. Mimarlık Eğitim ve Kültür Araştırmaları Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulu (EKA-MBÇK)

12 Eylül 1980 darbesinin ülkede yol açtığı antidemokratik uygulamalarla birlikte bilimsel/akademik alanının özerkliğini de yok etmesi, günümüze kadar uzanan birçok sorunun kaynağı olarak halen etkilerini sürdürmektedir. Bu sürecin bir sonucu olarak 1986 yılında Mimarlar Odası'nın "Bursa-Uludağ Deklarasyonu"nda yerini bulan örgütlenme alanlarından biri de bilimsel ve akademik özerklik alanını korumak, geliştirmek ve destek olmak amacıyla Mimarlar Odası bünyesinde paralellik kurularak oluşturulan Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulları, MBÇK'lardır.

Bu doğrultuda Mimarlık Eğitim ve Kültür Araştırmaları (EKA) Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulu'nun geçmişten bu yana devam eden "düşünsel süreklilik", 2012-14 dönemi çalışmalarında da daha önceki dönem çalışma programlarını bilgi ve deneyim kaynağı olarak kullanmaya devam etmiştir, etmektedir.

Mevcut iktidarın antidemokratik uygulamaları nedeniyle, toplumu oluşturan bireylerin "kendine ve kentine" yapılan şüursuz saldırılara karşı tepkisini dile getirdiği "Gezi Parkı" süreci, ülkenin demokratiklik açısından özgüvenini yeniden kazandırmıştır ve bu süreç devam etmektedir. Doğal olarak MBÇK çalışmaları bu süreçten bağımsız düşünülemez. Bizi derinden etkileyerek çalışmaları yeniden değerlendirmemize yol açan bu sürecin "bilim ve toplumu buluşturan" "bilimsel özerkliğe" ilişkin izi, MBÇK'lara yüklenmiş olan görevin özgünlüğünü de yeniden düşünmemize yol açmıştır. Bu bağlamda, aşağıda dökümü bulunan dönem çalışmalarımızın Gezi süreciyle kesintiye uğramasını, gerileme değil bir yenilenme fırsatı olarak görmekteyiz.

2012-14 döneminde hazırlanan ve halen devam eden çalışmalar, özet olarak şöyledir.

7.1. "Mimarlık Semineri 2012-2014" Çalışmaları

Mimarlar Odası tarihinde bir dönüm noktası olarak kabul edebileceğimiz 1969 yılında yapılan Mimarlık Semineri, 1970'li yılların (ve bağlı olarak bugünün) oda politik söylemini belirleyen önemli bir etkinlik olarak değerlendirilmektedir. O dönemin genel gündemlerine bağlı olarak ülkemizin ve mesleğimizin değişim sürecinin irdelendiği bu toplantının, belirgin bir değişim sürecinde olduğumuz günümüzde de benzer biçimde düzenlenmesini 2010 yılında gündemine alan EKA-MBÇK, bu doğrultuda bir program önerisi geliştirmek üzere çalışmalarını sürdürmektedir.

Seminer Çalışma Grubu tarafından yapılan değerlendirmeler bağlamında, yapılacak Mimarlık Semineri içerik ve kurgusunun, oluşturulacak 8 alan atölyesi kapsamında değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Atölye çalışmalarının alanlar bağlamında yapılmasının nedeni, 1969 Mimarlık Semineri'nin genel yaklaşımını sürdürerek alanların "mimarlık" ve mimarlıkla bağlantılı süreçlere (yapı üretimi, kentleşme...) odaklanarak seminer kurgusuna ilişkin özgün önerilerini sunmalarını sağlamaktır.

Mimarlık Semineri 2013'e Doğru Hazırlık (Danışmanlar) Toplantısı (20 Nisan 2013)

8 alandan 16 danışman ve EKA-MBÇK üyelerinin çağrılı olduğu bu toplantıda seminer amaç, hedef, kapsam ve yöntemi üzerine yaptığımız sunum, değerlendirilerek atölye çalışmaları programlanmaya çalışılmıştır.

Mimarlık Semineri Alan Atölyeleri ve çağrılı danışmanlar-moderatörler:

1. *Ekonomi / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Aziz Konukman, Şule Daldal
2. *Toplum ve Siyaset / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Ruşen Keleş, Hatice Kurtuluş
3. *Felsefe ve Kültür / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Güncel Önkal, Emre Zeytinoğlu, Ulus Atayurt
4. *Çevrebilim (Ekoloji) / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Aykut Çoban, Beyza Üstün
5. *Planlama / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Akın Atauz, Asuman Türkün
6. *Mimarlık / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Güven Arif Sargın, Bülent Batuman
7. *Teknoloji/İletişim/Bilişimde Değişim ve Mimarlık Meslek Pratiğine Yansımaları Atölyesi:* Arif Şentek...
8. *Eğitim Politikaları ve Mimarlık Eğitimi / Geleceğe Bakış Atölyesi:* Deniz İncedayı, Bülend Tuna

Bu toplantıda ekim-kasım aylarında düzenlenmesi düşünülen Mimarlık Semineri'nin hazırlık çalışmaları bağlamında;

- Atölye danışmanlarının atölye çağrı metnini oluşturmaları,
- Atölye çağrılılarını belirlemeleri (10-15 kişi) sonucu oluşacak
- 22-23 Haziran 2013 tarihinde yapılacak atölye toplantı düzeni belirlenmiş ve
- Seminer programının bu süreçte netleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

"1969 Mimarlık Semineri Bağlamında Geleceğe Bakmak... / Tartışma-Atölye" (22- 23 Haziran 2013)

Ancak 29 Mayıs'ta başlayan, 14 Haziran'a kadar Gezi Parkı'nda, daha sonra yaz aylarında mahalle forumları ile devam eden "Gezi süreci" nedeniyle bu toplantılar gerçekleştirilememiştir. İletişim organizasyonu büyük ölçüde tamamlanmasına karşın, gerçekleştirilemeyen (ertelenen) toplantının, yaz sonrası yeniden örgütlenmesi konusunda bir ön çalışma yapılmış, ancak, 150 civarında bilim, düşün ve sanat insanı ve mimarın çağrılı olduğu iki aşamalı ciddi bir kaynak gerektiren sürecin örgütlenmesi olanaklı olamamıştır.

Mimarlık Semineri Hazırlıklarını Yeniden Değerlendirmek

Mimarlık Semineri oluşum sürecine yönelik hazırlıklarımız bu kesintiye karşın sürmektedir. Ancak açıktır ki bu dönem takvimine yetişemeyecektir. Dolayısıyla hazırlıklarımızı gelecek dönem içinde olabilecek seminer bağlamında, yapılacak ön toplantılarla sürdürmekteyiz.

Amacımız Gezi sürecinden sonra değişen tablonun değerlendirmesini yaparak, süreci geliştirmektir. Doğrudan mimarlık ile ilgili son üç atölye çerçevesinde bir ön toplantı gerçekleştirmek üzere ön görüşmelerimizi yaptık. Dönem sonuna doğru gerçekleştirmeyi umuyoruz.

7.2. Yeni Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulları Oluşum Süreci

Talebimiz üzerine Yönetim Kurulu tarafından alınan MBÇK'ların çoğaltılması kararı bağlamında, dönem içinde üç temel MBÇK'nın oluşum hazırlıklarına başladık. Bu kapsamda yapılan çalışmalar aşağıdadır.

7.2.1. "Ekoloji ve Enerji Araştırmaları" Çalışmaları

Bağımsız bir MBÇK olarak geliştirilmesine çalışılan bu alanda hazırlıklar devam etmekle birlikte, geçmiş dönemde yürütülmüş seminer dizilerine bağlı olarak *Ekolojik Perspektifler* kitabının yayımlanmasıyla neticelendirilmiş ekolojiye ilişkin çalışmaların zenginleştirilmiş etkinlikler ile devamlılığını sağlamak bu çalışma grubunun ana programını oluşturmaktadır.

Ekoloji kavramının mimarlık, planlama ve ürün tasarım bazında çeşitli platformlarda tema başlığı haline getirilerek her geçen gün daha detaylandırılmış çalışma başlıkları ile birlikte ele alınmasına bağlı bir anlam belirsizliği yaşanmaktadır. Çalışma Grubu ortaya koyacağı projelerde, ideolojik, estetik, teknik, toplumsal pek çok yaklaşım biçimiyle ele alınan ekoloji kavramını, mimarlık ve planlama ile olan ilişkisi üzerinden biraz daha anlaşılır ve ilişkilendirilebilir bir tartışma zeminine

çekerek, bunu ilgili çalışmaları yürüten kişi ya da gruplarla paylaşmayı amaçlamıştır. Ancak gene aynı nedenle kesintiye uğrayan süreç tanımlı programlar haline gelememiştir.

7.2.2. “Bilişim Alanı Araştırmaları” Çalışmaları

Bilişim Alanı Araştırmaları Çalışma Grubu tarafından bilgi ve iletişim teknolojilerinin (ICKT) mimarlık eğitimine ve mesleki pratiğe etkilerinin araştırılması, mimarlık mesleğini icra edenler üzerindeki sosyal ve ekonomik yansımaları, yakın geçmişte mimari tasarım ve yapım süreçlerinin nasıl etkilendiğinin tespiti, bilgi ve iletişim teknolojilerinin mimarlar tarafından ne ölçüde ve hangi düzeyinde kullanıldığının (mevcut durumun) saptanmasının gereği olan çalışmalar gerçekleştirilmeye çalışılmak üzere ön toplantılar yapılmıştır.

7.2.3. “Yapı-Gayrimenkul Sektörü Araştırmaları” Çalışmaları

Yapı ve gayrimenkul sektörü ile ilgili araştırmaları, mesleki ve bilimsel anlamda çalışmayı hedefleyen bir yapılanma olarak kurgulanan Yapı-Gayrimenkul Sektörü Araştırmaları Çalışma Grubu olarak son yıllarda sektörün içinde bulunduğu sorunlar kısaca tartışılmış, çalışma grubunun var olma nedeni iki temel neden üzerinden gerekçelendirilmiştir:

1. Sağlıklı kentleşme ve kamu yararı açısından: Mimarlar Odası genel politikalarına paralel mesleki etiğin korunması; yasaların ve karar verici süreçlere müdahil olunması; sektöre yönelik araştırmaların desteklenerek kamuoyunun bilgilendirilmesi...

2. Mimarlık mesleği açısından: Sektörde mimarlık mesleğinin öneminin ve gücünün artırılması; meslek içi eğitim ve sınavların merkezileştiği günümüzde çoğulcu ve katılımcı süreçlerin desteklenmesidir.

7.2.4. “Mimarlık Eğitiminde Dersler ve Tarihçeleri” Çalışmaları

UIA-UNESCO Mimarlık Eğitim Şartı'nın 11 esas maddesi ile NAAB Kriterleri'nin 38 maddesini eşleştirdiğimizde karşımıza çıkan çok katmanlı tablodan hareketle günümüzde mimarlık bölümlerinde verilmekte olan derslerin bir ihtiyaç bütünü olarak “eğitimin ne kadarını karşıladığını” bilmek ciddi bir “iç-akreditasyon” sürecini gerekli kılmaktadır.

Gerek Mimarlık ve Eğitim Kurultayları sürecinde oluşturulmuş MİAK - Mimarlık Akreditasyon Kurulu, gerekse de MİMEKK - Mimarlıkta Mesleğe Kabul Kurulu çalışmalarını desteklemeyi hedefleyen “Mimarlık Eğitiminde Dersler ve Tarihçeleri” çalışma alanı, bir yanıyla da Bologna

sürecinin üniversiteler üzerinde yarattığı baskıyı “eğitim sürecinin öznesi olan öğrenciler” alanından da geliştirilecek olan MSR - Mimari Stajda Rotasyon Programı’nın eğitim sürecine nasıl uygulanacağı konusundaki çalışmaları da kapsamaktadır.